

Yttrande över SOU 2021:9 – Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen (I2021/00503)

Lantmäteriet har givits möjlighet att lämna synpunkter på delbetänkandet SOU 2021:9 - Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen. Lantmäteriet har nedanstående synpunkter att anföra.

Lantmäteriet tillstyrker i stort de förslag och rekommendationer som presenteras i delbetänkandet. Lantmäteriet avstyrker dock att den förteckning som avses i artikel 22 i eIDAS-förordningen ska benämnas som tillitsförteckning. Lantmäteriet vill vidare lyfta behovet av ett antal förtydliganden enligt nedan.

8.1.2 AUTENTISERING AV WEBBPLATSER, ELEKTRONISKA TIDSSTÄMPLINGAR OCH ELEKTRONISKA TJÄNSTER FÖR REKOMMENDERADE LEVERANSER

Av delbetänkandet framgår det att det finns ett stort behov av ökat informationsutbyte mellan aktörer i den offentliga förvaltningen samt mellan myndigheter och enskilda. Trots detta, och även med beaktande av att befintliga utbyten ofta bygger på någon form av certifikatslösning, behöver de dock inte nödvändigtvis ske med stöd av elektroniska tjänster för rekommenderade leveranser. Vår kartläggning har inte heller visat att något sådant behov föreligger. Några förslag som specifikt rör denna tjänst kommer därför inte heller att lämnas.”

Enligt Lantmäteriets uppfattning är flera större utfärdare av certifikat amerikanska. Lantmäteriet anser att det är motiverat att titta närmare på frågan om det innebär några särskilda överväganden eller risker att betrodda tjänster förs upp på den föreslagna förteckningen, om de bakomliggande certifikaten härrör från ett tredje land, med beaktande av bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

8.3.2 FÖRTECKNINGEN SKA BENÄMNAS TILLITSFÖRTECKNING

Lantmäteriet avstyrker förslaget. Begreppet tillit förekommer i många olika sammanhang och en användning av begreppet tillitsförteckning kan innebära en risk för missförstånd och förväxling. Lantmäteriet anser att det finns fördelar med en benämning som tydligare förklarar vad förteckningen syftar till. Det bör därför övervägas att ge den förutnämnda förteckningen

ett annat namn som tydligare förklarar dess sammanhang och innebörd. Om begreppet tillitförteckning ändå ska behållas kan ett tänkbart alternativ vara "tillitsförteckning betrodda tjänster".

8.4.7 OFFENTLIGHET OCH SEKRETESS

Av förslaget framgår att det inte fullt ut går att bedöma hur regelverken för offentlighet och sekretess påverkar användningen av den nationella valideringstjänsten eftersom detaljerade bestämmelser om tjänstens funktion och villkor ännu inte är framtagna.

För att valideringstjänsten ska kunna bli ett effektivt hjälpmedel måste den vara utformad på ett sådant sätt att valideringen som sker hos DIGG faller inom undantagen beskrivna i utredningens bedömning. Om den offentliga aktör som har skickat en underskrift för validering hos DIGG själv behöver göra en individuell prövning blir det mycket resurskrävande att använda tjänsten. Det finns då en risk för att den offentliga aktören väljer att inte använda sig av tjänsten och elektroniska underskrifter eller elektroniska stämplor.

8.9.5 TEKNIKNEUTRALITET SOM UTGÅNGSPUNKT

Förslagen i delbetänkandet är utformade för att öka användningen av elektroniska stämplor och elektroniska underskrifter. Lantmäteriet har i nuläget svårt att avgöra vilken betydelse det har för digitaliseringen att det blir enklare att använda just dessa två tjänster.

Av utredningen framgår det att formkrav i författning som hindrar eller försvårar användning av elektroniska underskrifter fortfarande förekommer men att det utifrån vad som framkommit i samband med kartläggningen av den offentliga förvaltningens behov, inte har framgått att detta i dagsläget skulle vara ett stort problem som hindrar användningen av elektroniska underskrifter.

Det finns enligt Lantmäteriets uppfattning tydliga önskemål om att myndigheter ska använda och godta elektroniska underskrifter för att öka takten på digitaliseringen. En problematik som bör nämnas i detta sammanhang är att det finns legala hinder och begränsningar som bland annat har kartlagts i den s.k. Formelutredningen (Ds 2003:29) som fortfarande innebär mycket stora hinder för Lantmäteriet och andra myndigheter att inrätta digitala tjänster och förfaranden. Som exempel kan särskilt nämnas hinder för elektroniska rättshandlingar inom fastighetsrättens område.

Inom andra områden, exempelvis beträffande användandet av e-underskrifter och bevarandet av dessa, råder det ännu en osäkerhet om vad som gäller och enligt Lantmäteriets uppfattning finns det behov av klargöranden inom dessa områden.

Utifrån de intressen som Lantmäteriet har att bevaka har myndigheten inte några andra synpunkter att anföra.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Susanne Ås Sivborg.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit den ställföreträdande generaldirektören Anders Lundquist, verksamhetsområdeschefen Anna Granström, juristerna David Fridh, Tove Korske och Christoffer-Robin Öunpuu, verksamhetsarkitekten Jörgen Sannagård, IT-säkerhetsarkitekten Karl Johansson och enhetschefen Marika Ersholt, den sistnämnde föredragande.

Susanne Ås Sivborg

2021-08-11

LM2021/010069-0002